

Walka z nieuczciwą konkurencją

Autor: Ewa Ploplis

Data: 7 maja 2018

Czy walka z nieuczciwą konkurencją, którą, kolejny raz, wypowiedziała Komisja Europejska, tym razem skuteczniej poprawi sytuację mniejszych producentów sektora rolno-spożywczego? Jakie rozwiązania prawne mają być wprowadzone w Unii? Kiedy mogą zacząć obowiązywać? Kto na nich może skorzystać?

Z Adamem Poślednikiem z Zespołu Analitycznego Polityki Rolnej przy Przewodniczącym Komisji AGRI Parlamentu Europejskiego rozmawia Ewa Ploplis.

Wniosek KE dotyczy uczestników łańcucha dostaw żywności: sprzedawców detalicznych, przetwórców żywności, hurtowników, spółdzielnie, organizacje producentów i producentów indywidualnych

12 kwietnia 2018 r. został przedstawiony przez Komisję Europejską (KE) nowy wniosek legislacyjny dotyczący nieuczciwych praktyk handlowych dotyczących łańcucha dostaw żywności. Od wielu lat, tj. co najmniej od 2009 r., walka z nieuczciwą konkurencją jest tematem, który Unia Europejska (EU) próbuje rozwiązać. Jak widać, z niewystarczającym rezultatem. Nieuczciwe praktyki handlowe, stosowane przez większych partnerów handlowych w stosunku do mniejszych kontrahentów, są problemem nie tylko w Polsce, ale także w innych krajach Unii. Są one szczególnie widoczne i dotkliwe w sektorze rolno-spożywczym.

Nieuczciwe praktyki handlowe stanowią nierozwiązany problem od wielu lat. Dlaczego walka z nieuczciwą konkurencją jest tematem prac Komisja Europejska (KE) właśnie teraz?

Adam Poślednik z Zespołu Analitycznego Polityki Rolnej przy Przewodniczącym Komisji AGRI Parlamentu Europejskiego

fot. Ewa Ploplis

Adam Poślednik: – Jeśli chodzi o legislację unijną dotyczącą walki z nieuczciwą konkurencją to takiego znaczącego aktu unijnego – normatywnego, jak ten przygotowany, dotąd jeszcze nie było. Były negocjacje, analizy, raporty, ale problem nieuczciwej konkurencji nadal istnieje i nie został rozwiązany w Unii. Pokazały to, przeprowadzone w 2017 r. internetowe konsultacje publiczne. Dlatego KE w swoim programie prac na 2018 r. umieściła temat nieuczciwych praktyk w łańcuchu dostaw żywności. KE zaproponuje w tym wniosku stosowne mechanizmy usprawniające funkcjonowanie łańcucha dostaw oraz pomoc dla rolników dotkniętych nieuczciwymi praktykami.

Docelowo wniosek ten przyjmie postać dyrektywy KE i na dalszym etapie prac zostanie przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Chcę podkreślić, że ta obecna propozycja unijna, która za chwilę przyjmie formę dyrektywy będzie znaczącym aktem prawnym w walce z nieuczciwą konkurencją obowiązującym w UE.

Proszę wymienić, o jakich dokładnie nieuczciwych praktykach handlowych mówi obecnie przygotowany wniosek – dyrektywa, nad którym pracuje KE?

Dyrektywa unijna będzie znaczącym aktem prawnym w walce z nieuczciwą konkurencją obowiązującym w UE A. Pośrednik

– Walka z nieuczciwą konkurencją jest szczególnie ważna w łańcuchu dostaw żywności, ponieważ jest on szczególnie wrażliwy na nieuczciwe praktyki. Rolnicy jako najsłabsze ogniwo tego łańcucha, są najbardziej narażeni na ryzyko i podlegają nadmiernej presji ekonomicznej ze strony dużych sieci handlowych. Nieuczciwe praktyki to przede wszystkim takie działania, które w sposób rażący odbiegają od dobrego i odpowiedniego postępowania handlowego. KE we wspomnianym wniosku legislacyjnym – dyrektywie wskazuje na nieuczciwe praktyki tj.:

W walce z nieuczciwą konkurencją nie było jeszcze takiego znaczącego aktu unijnego – normatywnego, jak ten przygotowywany.

fot. pixabay

- opóźnienia w płatnościach,
- ograniczenia w dostępie do rynku,
- jednostronne zmiany warunków umowy lub zmiany tychże warunków z mocą wsteczną oraz żądania, aby dostawca płacił za zmarnowane produkty,
- odmowa zawarcia umowy w formie pisemnej,
- nagłe i nieuzasadnione zerwanie umowy,
- domaganie się zapłaty za towary lub usługi, które nie przedstawiają żadnej wartości dla jednej ze stron umowy,
- pobieranie opłat za fikcyjne usługi,
- przenoszenie kosztów transportu i magazynowania na dostawców,
- wywieranie presji w celu obniżki cen.

Jakich produktów dotyczy wniosek KE?

– Wniosek dotyczy przede wszystkim żywności, w tym produktów rolnych i produktów uzyskanych z przetworzenia produktów rolnych. Także produkty rybołówstwa zostały uznane we wniosku za produkty rolne.

Do jakich podmiotów będzie mieć zastosowanie dyrektyw KE o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji? Jak we wniosku KE zostali

zdefiniowani nabywcy i dostawcy?

-Przedstawiony przez KE nowy wniosek legislacyjny obejmuje swym zasięgiem wszystkich uczestników łańcucha dostaw żywności: sprzedawców detalicznych, przetwórców żywności, hurtowników, spółdzielnie, organizacje producentów i producentów indywidualnych. Wszystkie te podmioty będą podlegać przepisom o stosowaniu nieuczciwych praktyk handlowych.

Proponowana dyrektywa nakłada na państwa członkowskie, obowiązek wyznaczenia organu odpowiedzialnego za wdrażanie zakazu stosowania wymienionych praktyk? Jaki ma to być organ? Jakie będą jego uprawnienia?

Unijna dyrektywa dotyczy żywności, w tym produktów rolnych i produktów uzyskanych z przetwarzania produktów rolnych

fot. Ewa Ploplis

- Dyrektywa nie precyzuje jaki to ma być dokładnie organ. Będzie to indywidualna decyzja każdego z państw. Zgodnie z przedstawioną propozycją dyrektywy, państwa członkowskie będą mogły wyznaczyć odpowiedni organ, który będzie egzekwował wprowadzone nowe przepisy. W przypadku naruszenia zasad będzie on mógł wszczynać dochodzenie oraz wprowadzać i nakładać stosowne kary finansowe. W mojej opinii przedstawiona dyrektywa KE jest pewnego rodzaju uzupełnieniem

działań realizowanych przez poszczególne państwa członkowskie na poziomie krajowym. Obecnie 21 państw członkowskich, w tym Polska, posiada już odpowiednie przepisy w zakresie nieuczciwych praktyk w łańcuchu dostaw.

Jak sprawa wygląda w Polsce?

– Oprócz przepisów unijnych, które po uchwaleniu będą obligatoryjne dla każdego państwa członkowskiego, działają także przepisy krajowe w zakresie nieuczciwych praktyk.

Jeśli chodzi o Polskę to w lipcu 2017 r. weszła w życie ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Zgodnie z tą ustawą, organem właściwym w sprawie nieuczciwych praktyk wykorzystujących przewagę kontraktową jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK).

Dzięki obowiązującej w Polsce ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej, w ostatnim czasie zostały np. zbadane przez UOKiK nieprawidłowości w umowach pomiędzy mleczarniami, a rolnikami. Analiza dotyczyła: sprzedaży, dostaw i kontraktacji mleka.

Czy za nieprzestrzeganie przepisów proponowana dyrektywa przewiduje jakieś kary? Jeśli tak, to jakie one będą?

Prace nad dyrektywą w UE powinny zostać ukończone pod koniec 2018 r

– Tak jak wspomniałem wcześniej w przypadku naruszenia zasad upoważniony przez dane państwo członkowskie, organ będzie mógł wszczynać dochodzenie w zakresie nieuczciwych praktyk oraz wprowadzać i nakładać stosowne kary finansowe. Wysokość kar będzie zależeć od rodzaju wszczętego postępowania w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych i decydować będzie o tym powołany organ, który na podstawie obowiązujących przepisów krajowych, będzie nakładał kary finansowe i publikował decyzje.

Kiedy obecnie procedowany wniosek dotyczący walki z nieuczciwą konkurencją może zostać przyjęty? Jaki jest proces legislacyjny?

Wprowadzenie w/w unijnych przepisów powinno poprawić przede wszystkim pozycję rolników oraz małych i średnich dostawców.

fot. pixabay

– Na dalszym etapie prac propozycja dyrektywy KE zostanie przedstawiona do uzgodnień podczas prac w Parlamencie Europejskim i Radzie. Przewiduje się, że prace powinny zostać ukończone pod koniec 2018 r. Jednak biorąc pod uwagę bardzo napięty kalendarz prac KE oraz PE, związany przede wszystkim z dyskusją i przygotowaniem pakietu legislacyjnego dotyczącego przyszłych ram finansowych na lata 2021-2027, może się okazać, że termin końca 2018 r. nie zostanie dotrzymany.

Kiedy rolnicy i drobni producenci realnie poczną, że zwalczanie nieuczciwej konkurencji działa w praktyce? Kiedy wspomniana walka z nieuczciwą konkurencją zacznie działać na poziomie zainteresowanych stron?

– Jeśli udałoby się zachować termin końca 2018 r. to zgodnie z zapisami propozycji dyrektywy KE, państwa członkowskie od momentu wejścia w życie tej dyrektywy, będą miały pół roku czasu na przyjęcie i opublikowanie odpowiednich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w ramach legislacji krajowej. Państwa członkowskie po 12-stu miesiącach od momentu wejścia w życie dyrektywy KE, powinny zacząć stosować odpowiednie przepisy.

Jakie będą przewidywane skutki dla rolników, przetwórców, sprzedawców detalicznych wprowadzenia w/w dyrektywy KE?

– Wprowadzenie w/w unijnych przepisów powinno poprawić przede wszystkim pozycję rolników oraz małych i średnich dostawców. Powinni oni wyrównać swoją pozycję przetargową w stosunku do

mocniejszych podmiotów handlowych. Dzięki współpracy rolników, organizacji producenckich i ich stowarzyszeń wzmacnia się nie tylko ich pozycja w łańcuchu dostaw, ale także jest możliwa optymalizacja kosztów działalności i poprawa marketingu sprzedaży produktów rolnych. Dlatego nadal należy wspierać tworzenie grup i organizacji producentów. Należy doprowadzić do wzrostu ich udziału w rynku i tym samym przeciwdziałać nieuczciwym praktykom handlowym w łańcuchu rolno-żywnościowym.

Dziękuję za rozmowę